

SÈRIE 1**OPCIÓ A**

1. Cecília és un dels personatges protagonistes d'*Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer. Expliqueu la seva posició davant els conflictes ideològics que planteja l'obra i com es relaciona amb els altres personatges principals.
[3 punts]

Pauta de correcció

Els tres punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica:

(a) Que Cecília és la filla de Pere Amat, el batlle del poble on se situa l'acció, que ha estudiat a la ciutat, i que l'accés al coneixement ha suposat l'adquisició d'unes idees progressistes, transformadores i vitalistes que comparteix amb el Foraster. (0,5 punts)

(b) Que el conflicte plantejat neix de l'oposició de dues actituds davant els recursos naturals (en aquest cas, l'aigua): l'actitud tradicionalista, lligada al camp, la religió, la superstició, l'immobilisme i l'acatament de l'autoritat, i la progressista, lligada a la ciència, la raó, la rebel·lia i la llibertat. En aquesta actitud s'hi manifesten les idees del vitalisme i el regeneracionisme. (0,5 punts)

(c) Que aquestes actituds s'encarnen respectivament en Pere i Juliana Amat i el rector d'una banda, i en el Foraster i Cecília, de l'altra. I que Cecília s'hi enfronta des de la seva posició rebel i progressista, començant per l'entorn familiar: s'enfronta al despotisme i l'autoritat del pare i a l'autoritat religiosa, que representen per a ella una presó, i defensa les idees i l'actitud del Foraster, a qui admira i amb qui acaba fugint del poble per poder exercir la seva llibertat individual. (1,5 punts)

(d) I, finalment, que la seva actitud implica el trencament també amb el personatge que més l'entén: el mestre Vergés, atret per les idees modernes però massa pusil·lànim per a actuar, i massa comprensiu amb els valors tradicionals, que considera que tenen valors poètics. (0,5 punts)

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats.

2. *El violí d'Auschwitz*, de Maria Àngels Anglada, s'organitza en plans temporals diferents a l'inici, al cos i al final de la novel·la. Expliqueu breument quins són aquests plans temporals, quina presència té en cadascun d'ells el violí i com aquest va tornar a Daniel després d'haver sortit del camp d'extermini.
[2 punts]

Pauta de correcció

Els dos punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica:

(a) Que l'inici de la novel·la se situa en el present dels anys noranta del segle XX, i Regina, la neboda de Daniel, té el violí construït pel seu oncle (0,5 punts).

(b) Que al cos de la novel·la s'explica la vida de Daniel al camp d'extermini, en el passat dels anys quaranta, i la construcció d'aquest violí (0,5 punts).

(c) *Que, al final, la novel·la torna a situar-se en el present dels noranta, i reapareix el violí, tocat per Regina, en l'homenatge a Bronislaw, i que el mecànic Freund el comprà en la subhasta dels bens de Sauckel i el lliurà a Daniel (1 punt).*

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts assignats.

3. Comenteu el poema «I quan confiats els arbres» («Les imatge, i 5»), del llibre *El poema de la rosa als llavis*, de Joan Salvat-Papasseit. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):

— Els recursos formals.

— El tema del poema en relació amb la història amorosa descrita en el llibre i la representació de l'estimada.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

I quan confiats els arbres

1

i quan confiats els arbres es vesteixen
ignoren els seus ulls
nit dia sol estelada plena

i les rodes de la fortuna de la seva sina

i el misteri de la rosa vermella dels seus colzes

ignoren el seu ventre
damunt la cripta ufana
que flameja el seu cos

vas de l'amor
llet i mel en son clos
flor d'atzabeja:

—quan confiats els arbres es vesteixen
Ella és la Primavera

i 2

com una fletxa el seu mentó
quan besa
—com una fletxa els seus braços alçats

la seva sina com una sageta
—una sageta el seu gest marxant

fletxa

arc

sageta

sagrari de carn:

i la joguina com la més tallant

Pauta de correcció

Els tres punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir:

(a) Si comenta que el poema, sense rima ni mètrica, presenta algunes de les pautes formals més característiques del llibre, que Salvat-Papasseit incorpora de l'avantguarda: la supressió parcial dels signes de puntuació; l'eliminació de les majúscules, excepte quan es refereix a l'amant (Ella) i a la seva figuració mítica (Primavera); el trencament dels versos o els versos esglaonats. Es valorarà si l'examinand proposa interpretacions concretes i raonades d'aquest recurs en el context concret en què apareixen. (1 punt)

(b) Si comenta que, dins de l'itinerari amorós que descriu el llibre, el poema se situa en el moment de la separació després de la trobada entre els dos amants. En una primavera simbòlica, que representa l'esclat de vida i de bellesa exuberant, el cos de la noia es transforma primer en la natura mitificada: el seus ulls són el cicle solar; els pits, la roda de la fortuna; els colzes, una rosa vermella, i el sexe és alhora una cripta, llet i mel, i flor d'atzabeja. Però en el record de l'acte sexual, el cos de la dona es transforma de nou en una fletxa o sageta, un símbol de l'elevació, del moviment ascendent primer i descendent després, però també de la ferida de la carn; amb l'evocació de la ferida de la sageta, Salvat-Papasseit reprèn la representació mítica del déu d'amor, Cupido, que ja havia tractat en el poema «Ulls clucs l'amor». Aquesta doble metamorfosi culmina en un joc de gradacions, representat gràficament per l'esglaonament dels versos del final. El poema es tanca amb una síntesi de l'ars amatoria de Salvat-Papasseit: amb la conversió de la dona estimada en un «sagrari de carn», el poeta sacralitza la sensualitat. (2 punts)

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicat en l'enunciat, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

OPCIÓ B

1. Expliqueu l'estructura del llibre *Vent d'aram*, de Joan Vinyoli, i descriuiu els temes dominants a cada part. Relacioneu aquests temes amb les imatges emprades i amb el títol del llibre.
[3 punts]

Pauta de correcció

Els tres punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica:

- (a) Que els poemes continguts a Vent d'aram estan agrupats en tres parts sense títol, numerades 1, 2 i 3, precedides per un poema, titulat «Amb ronca veu», que fa de pròleg al conjunt. (1 punt)*
- (b) Que la divisió en parts correspon al predomini d'uns temes determinats. El tema dominant de la primera part és la consciència del pas del temps, la vellesa i el record de la joventut, expressat sobretot a través del paisatge. La segona part agrupa poemes de caràcter amorós, que oscil·len entre la consciència de la pèrdua i l'exaltació de l'instant en la relació eròtica. La tercera part gira a l'entorn del pas del temps i la presència de la mort com a element indèstriable de la vida. (1 punt)*
- (c) Que Vinyoli recorre en tot el llibre a les imatges extretes de la natura, sobretot els boscos, les muntanyes, els gorgs, etc., en part relacionades amb el passat, i que moltes d'aquestes imatges evoquen de manera molt precisa les últimes hores del dia i l'estació de la tardor, com a correlat de l'experiència vital del poeta. (0,5 punts)*
- (d) I que la metàfora que dona títol al llibre prové d'un vers d'un poema del llibre («El graner morat») i designa el vent de l'hora de la posta, de color d'aram, per tal de subratllar la idea de la tardor de la vida. (0,5 punts)*

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats.

2. *Ball robat*, de Joan Oliver, consta de tres actes i un epíleg, i cadascuna d'aquestes parts s'esdevé en un espai diferent. Expliqueu breument aquests quatre espais i la seva significació en l'obra.
[2 punts]

Pauta de correcció

Els dos punts assignats es poden atorgar:

- (a) Si l'examinand explica els diferents espais que configuren els tres actes i el desenllaç: el dormitori de Cugat-Mercè (acte I), la saleta d'estar d'Oleguer-Eulàlia (acte II), la sala amb terrassa d'Oriol-Núria (acte III) i el menjador independent d'un restaurant de luxe (epíleg). (1 punt)*
- (b) Si en descriu succintament els aspectes més rellevants, com per exemple que delaten el nivell socioeconòmic dels protagonistes, que permeten mostrar els personatges en la seva intimitat, que es van obrint (del més privat al més públic) a mesura que avança l'obra, que l'espai del desenllaç és l'únic que és neutral, i que en aquest darrer els personatges s'asseuen a la taula seguint les seves inclinacions sentimentals. (1 punt)*

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts assignats.

3. Comenteu aquest fragment del capítol XII («Vida enrere») de *Solitud*, de Víctor Català. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):

—La situació de l'episodi en la novel·la i en l'evolució de la protagonista.

—La funció del pastor per a la protagonista.

—La relació del pastor amb la natura i la creació artística.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Un dia, quan ell acabava de parlar, ella, mirant-se'l amb mirada rendida d'enamorada i resumint en quatre mots totes ses admiracions, li preguntà:

—¿Com vos ho feu, pastor, per a saber tantes coses?

El pastor somrigué senzillament.

—Jo no fai res per a sebre res, ermitana.

—Doncs, qui vos les ha ensenyades, totes aquestes rondalles?

El pastor es tirà el pelut enrere, i la pal·lidesa de son front, prenyat de pensaments, semblà fer una mena de resplendor.

—Unes, les més petites —respongué amb lentitud—, me les contaren els avis de Sant Ponç; les atres... Nostro Senyor...

I com vegés que la dona seguia mirant-lo sense pestanyejar, aclarí la misteriosa resposta:

—Con vegi un paratge nou de la muntanya, m'assegui tot solic i me'l miri bé una bella estona; i mirant-me'l, senti una escalfor en la boca del cor, i de mica en mica aqueia escalfor me se'm pugí en amunt com una fumera, i m'ompli el cap i me fa rumiar, rumiar... I com si una veu me les anés dient, me venen totes les coses que hi deuen havere passades en aqueis paratges... I per això jo digui que me les conti Nostro Senyor, perquè, digueu: pot éssere atra que la veu de Nostro Senyor aquesta que un hom se senti ací dedins con rumia?

I en els ulls serens del creador hi resplendí la fermesa d'una santa convicció, enterament innocent de presumpcions, mentre la Mila sentia que, davant l'altesa de l'elet*, ella s'humiliava fins a la pols de la terra.

elet: 'elegit'

Pauta de correcció

Els tres punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir si explica:

(a) Que l'episodi se situa en un moment important de la novel·la: el capítol XII narra la recuperació de la Mila després de patir una depressió (XI, «Mal de muntanya»), i precedeix el capítol revelador de l'ascensió al Cimalt (XIII), en el qual coincideixen el coneixement de la muntanya i el desencany pel que fa a l'edat del pastor —i, per tant, el desencany de les expectatives i les fantasies de la Mila. I que el capítol està ocupat sobretot per la progressiva confiança de la Mila en la natura i per una de les rondalles del pastor. (1 punt)

(b) Que el pastor, apel·latiu amb el qual se l'anomena al llarg del relat (en realitat, es diu Gaietà), té per a la Mila un valor protector, guidor i de conseller. Que és presentat com un savi, coneixedor dels secrets de la natura i que, com un mestre, els descobreix a la Mila («Com us ho feu, pastor, per saber tantes coses?»); i que això en fa objecte d'atracció de la Mila («mirada rendida d'enamorada», «totes ses admiracions»). (1 punt)

(c) Que la relació amb la natura que s'explica en aquest fragment correspon a la concepció modernista de l'artista: l'individu capaç de sotmetre la natura i transformar-la gràcies a l'art, en aquest cas les rondalles, que interpreten de manera artística, irracional, els misteris naturals. I, més concretament, que la concepció expressada pel pastor recorda la teoria de la paraula viva de Joan Maragall: la contemplació de la natura fa néixer espontàniament la paraula creadora: «mirant-me'l, senti una escalfor en la boca del cor, i de mica en mica aqueia escalfor me se'm pugui en amunt com una fumera, i m'ompli el cap i me fa rumiar, rumiar». Es valorarà positivament que noti que el pastor és qualificat de «creador» i «elet» ('elegit'), i les referències al seu «front prenyat de pensaments» que emet «una mena de resplendor». (1 punt)

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicat en l'enunciat, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.